

НАУКОВО ОБҐРУНТОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ ЗАХИСНО-ДЕКОРАТИВНОГО ЗАЛІСНЕННЯ ТЕРИКОНІВ ВУГІЛЬНИХ ШАХТ ДОНБАСУ

Автори: *Л.С. Киричок, В.Є. Свириденко, О.Г. Бабіч*

*Терикон шахти №11
"Смолянка"
заліснений за технологією
НАУ у 1970 р. станом на
вересень 2003 р.*

Проблема рекультивациі земель, порушених вугільною промисловістю, разом з проблемою утилізації відходів виробництва у Донбасі є найбільш актуальними і найменш вирішеними. В містах і селищах Донбасу біля діючих і відпрацьованих вугільних шахт накопичилось більше 1,2 тис. відвалів, в яких складовано більше 1,7 млрд.м³ породи і які займають разом з захисними зонами до 40 тис. га земель. Враховуючи малу лісистість Донбасу та складну екологічну ситуацію, що офіційно визнана критичною, найбільш екологічно та економічно доцільним заходом із знешкодження негативного впливу шахтних відвалів на довкілля вважається їх лісова рекультивациія.

В результаті узагальнення власного 30-річного досвіду вирощування захисно-декоративних лісостанів на териконах шахт розроблена класифікація шахтних відвалів за придатністю до лісової рекультивациії та технологія їх масового заліснення, основу якої складає найменше порушення поверхні відвалу шляхом нарізки мікротерас шириною 30 см, садінням на них 1-2 річних сіянців за підібраним асортиментом і схемами змішування деревних порід з одночасним внесенням мінеральних добрив, дози яких розраховуються за вмістом поживних елементів у літоземі. Розроблені методичні рекомендації з захисно-декоративного заліснення відвалів вугільних шахт Донбасу.

Перші захисно-декоративні лісостани на шахтних відвалах у Донецькій і Ростовській областях, створені за розробленою технологією, досягли 25-33-річного віку, і як показали дослідження, відзначаються біологічною стійкістю, високою екологічною ефективністю і за своєю продуктивністю не поступаються звичайним степовим лісостанам регіону.

Технологічна собівартість заліснення шахтних відвалів за пропонованою технологією не перевищує 5 тис. грн. за 1 га, що на порядок менше ніж собівартість 1 га озеленення за проектами галузевих проектних організацій.

Форма передачі розробки замовнику можлива за договором у вигляді методичних рекомендацій "Захисно-декоративне заліснення відвалів вугільних шахт Донбасу".

Додаткову інформацію можна отримати:

Науково-дослідний інститут
лісівництва та декоративного садівництва
Національного аграрного університету,
кафедра лісівництва

E-mail: forest_dean@twin.nauu.kiev.ua
тел.: (044) 527-82-82, 527-84-16